در «قاب کوچک» بخوانید:
مروری بر کارنامه شبکه تبرستان

گفت‌وگو با کیومرث کرده، گزارشگر و کارشناس والیبال
باختن باید توجیه داشته باشد

جام جم

www.jamejamdaily.ir

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

شنبه ۵ تیر ۱۴۰۰ | ۱۵ ذی‌القعده ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌ودوم - شماره ۵۹۷۱ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Saturday - June 26, 2021

۴

در گفت‌وگوی جام جم با اقتصاددانان مطرح شد

۸ پیشنهاد به رئیسی برای بهبود فوری معیشت

۳

رهبر معظم انقلاب دوز اول واکسن ایرانی کرونا را دریافت کردند

اعتماد با برکت

+ تحلیلی از جنبه‌های نمادین رفتار رهبر انقلاب در تقویت روحیه خودباوری

عکس: khamenei.ir | ۲ |

نگاهی به آموزش و تربیت فیلمساز به شیوه عملی در باشگاه فیلم سوره و دستاوردهای آن

مدرسه حرفه‌ای‌های آینده

هر چند در سال‌های اخیر، مؤسسات و ارگان‌هایی تلاش کرده‌اند در فضای فیلمسازی نیروهای خلاق تربیت کنند اما معمولا این تلاش‌ها به دلایل مختلف یا به سرانجام نرسیده یا نتوانسته به تولید محصول یا معرفی فیلمساز منجر شود. تئوری بودن صرف این آموزش‌ها و دوربودن فضای واقعی فیلمسازی از فضای تئوری باعث شده کسانی که در کلاس‌های تئوری خوش درخشیده‌اند، وقتی پشت دوربین قرار گرفته‌اند، نتوانند چنان که باید بدرخشند و فاصله بین آنچه از آنها توقع می‌رفته با آنچه ارائه کرده‌اند، زیاد باشد؛ درست مانند اتفاقی که برای برخی منتقدان فیلم افتاد. در ایران و جهان منتقدانی بوده‌اند...

۱۰

پرونده‌ای برای سانحه‌های مرگبار اتوبوس خبرنگاران و سربازان در هفته گذشته

در سوگ جوانان وطن

۱۸-۱۹

گفت‌وگو با مهوش وقاری به بهانه سال‌ها دوری‌اش از دنیای تصویر

اصلا انگار نبودیم و نیستیم

۶

بررسی کتاب روزنامه نگار آمریکایی درباره شیوه برخورد ترامپ با اعتراضات اجتماعی

مغز معترضان را متلاشی کنید!

۸

روایت تصویری حامد عسکری از زندگی در افغانستان کشوری که باز هم درگیر یک جنگ دیگر است

چای تیار است آمر صاحب

۲۰

یادداشت

تزریق امید

حسینعلی شهریاری

رئیس کمیسیون بهداشت و درمان

دیروز مقام معظم رهبری، اولین دوز واکسن کرونای تولید داخل را دریافت کردند. ایشان از همان ابتدای شیوع ویروس کرونا تأکید داشتند واکسن تولید داخل تزریق خواهند کرد و با وجود این‌که براساس دستورالعمل وزارت بهداشت و درمان در سن تزریق واکسن بودند، صبر کردند تا واکسن ایرانی تزریق کنند. رهبر انقلاب با تزریق واکسن ایرانی، چند پیام به مردم کشورمان و جهانیان دادند. پیام ایشان به مردم ایران این بود که واکسن ایرانی بزنند، چراکه واکسن تولید داخل یکی از بهترین واکسن‌هاست و اثربخشی قابل قبولی هم دارد. پیام دیگر ایشان اما باور به نخبگان و دانشمندان ایرانی است. ایشان با تزریق واکسن ایرانی، اعلام کردند به دانش دانشمندان ایرانی اعتماد دارند و از مردم هم خواستند تا به دانشمندان و نخبگان ایرانی باور داشته باشند، چراکه تزریق واکسن ایرانی نشانه اقتدار ملی است.

مقام معظم رهبری با تزریق واکسن تولید داخل پیام مهمی نیز برای جهانیان داشتند. در روزهای گذشته کشور با مشکلات زیادی برای تأمین واکسن وارداتی مواجه بود، مشکلاتی که درنتیجه آن با اختلال در روند واکسیناسیون و نیز با کمبود واکسن برای تزریق دوز دوم واکسن سالمندان روبه‌رو شدیم. به این شکل اما رهبر انقلاب به جهانیان پیام دادند کشور ایران قادر به تولید واکسن است و دیگر نیازی به واکسن‌های کشورهای دیگر نیست؛ چراکه با دانش نخبگان داخلی، ایران توانایی تولید واکسن را در داخل کشور دارد.

لازم به یادآوری است تمام روش‌های تولید واکسنی که در دنیا در دستور کار قرار دارد در ایران هم استفاده می‌شود و این روزها شرکت‌های خصوصی با به‌کارگیری دانشمندان داخلی، قادر به ساخت واکسن کرونا هستند. افزون بر این شرکت‌های واکسن‌سازی کشور به یك روش اکتفا نکرده و همه روش‌های تولید واکسن در دنیا را به کار گرفته‌اند. برای نمونه ستاد اجرایی فرمان امام (ره) که مجوز استفاده از محصول آن یعنی واکسن کوو ایران برکت صادر شده است، پروژه‌های تولید واکسن دیگری را هم در دستور کار دارد، نکته این است که برای هر پروژه تولید واکسن روشی خاص به کار گرفته شده است به همین دلیل در این ستاد شش واکسن دیگر در مرحله آزمایش انسانی قرار دارد. در دیگر شرکت‌های تولید واکسن نیز شرایط به همین شکل است و ساخت واکسن‌های کرونا با اتکا به توان ملی با جدیت دنبال می‌شود. خبرها در حوزه تولید واکسن کرونا در کشور خوشایند است و تولید واکسن اسپوتنیك نیز در ایران تا چند روز دیگر شروع می‌شود. علاوه بر این واکسن مشترك ایران و کوبا نیز به‌زودی مجوز استفاده اورژانسی می‌گیرد. از انستیتو رازی نیز خبر می‌رسد تا چند ماه دیگر واکسن تولیدی‌شان به مرحله تولید انبوه می‌رسد.

بنابراین می‌توان گفت تلاش‌های انجام شده برای تولید واکسن کرونا در کشور نوید می‌دهد تا پایان پاییز درصد بالایی از جمعیت کشورمان با واکسن ایرانی واکسینه شوند و این نتیجه تلاش شبانه‌روزی دانشمندان و نخبگان ایرانی است که با همتی مثال‌زدنی کشور را در تولید واکسن کرونا به خودکفایی می‌رسانند.

تلنگر

چند جست‌وجوی اینترنتی

علیرضا رأفتی

روزنامه‌نگار

نشنال جئوگرافیك یك گزارش خوب از دریاچه ارومیه در سایتش منتشر کرده و ضمیمه‌اش یك گزارش تصویری حرفه‌ای است که آدم می‌تواند ساعت‌ها به هرکدام از عکس‌هایش خیره شود و پلك نزند. وسط این همه زیبایی بصری، عکس‌ها و روایت جذاب گزارش متنی، چند کلیدواژه ذهنم را درگیر می‌کند. وقتی یك پایگاه معتبر از کم شدن آب و خشك شدن یك دریاچه در حد «همان طور که می‌دانید» یاد می‌کند، یعنی ماجرا جدی است و مخاطب این گزارش که اغلب ایرانی هم نیست، به‌طور پیش‌فرض با ماجرای خشك شدن دریاچه ارومیه آشناست. فکر نمی‌کردم غم‌هایمان این‌قدر جهانی باشد. گوگل را باز می‌کنم و به انگلیسی جست‌وجو می‌کنم:

خشك شدن دریاچه ارومیه

گوگل ارث از چند سال نقشه هوایی‌اش تایم‌لپس درست کرده و چند سال دریاچه ارومیه را در ۳۷ ثانیه به تصویر کشیده است. ویدئوی پربازدیدی است. سه سال پیش هم آپلود شده. این‌که من ایرانی هنوز آن را ندیده‌ام و از سه سال پیش تا الان این همه بین مخاطبان در سراسر جهان دیده شده، حدسم از جهانی بودن غم‌هایمان را به واقعیت نزدیك‌تر می‌کند.

در نوار جست‌وجوی گوگل به انگلیسی می‌نویسم:

آینده دریاچه ارومیه چیست؟

آن بالا برایم می‌نویسد آیا منظورم از «آینده»، «ویژگی» بوده است؟ «ویژگی دریاچه ارومیه چیست؟» احساس می‌کنم من و گوگل زبان هم را نمی‌فهمیم. بی‌خیال جست‌وجوی انگلیسی می‌شوم و این بار فارسی می‌نویسم:

سرانجام دریاچه ارومیه چه خواهد بود؟

چند هزار صفحه محتوا را برایم ردیف کرده است. از مقالات علمی و بحث‌های توییتری گرفته تا سخنرانی مسؤولان در فلان سمینار و بهمان مناظره. رد بحث‌ها را که می‌گیرم، می‌فهمم احیای دریاچه ارومیه یکی از وعده‌های گل درشت دولت اول آقای روحانی بوده و اصلا ستادی هم به همین نام داریم. کلمات جست‌وجو را عوض می‌کنم:

ستاد احیای دریاچه ارومیه

مطالب بسیاری را برایم آورده که خیلی‌هایش بوی رپرتاژ می‌دهد. شما که دارید این نوشته را می‌خوانید و احتمالا از فضای خبرنگاری و رسانه دور هستید، شاید ندانید رپرتاژ چیست. حتما هم نمی‌دانید هزینه رپرتاژ در خبرگزاری‌ها و سایت‌های مختلف خبری چه‌قدر است. همان بهتر که ندانید.

سایت خود ستاد را باز می‌کنم. سایت پروپیمانی است. از قالب‌ها و ماژول‌های پیش‌فرض سیستم‌های مدیریت محتوا استفاده شده است. پیش خودم می‌گویم برای این یکی که پول زیادی نداده‌اند، البته بعید نیست همین را هم‌گروهی به‌عنوان طراحی سایت برای ستاد فاکتور کرده باشند. نمی‌دانم چرا این‌قدر حسابگر شده‌ام. شاید از بعد دیدن خبرهای ستاد در سایت‌هایی که می‌دانم پولی‌اند، این‌طور حساب‌وکتاب می‌کنم که رسانه ستاد احیای دریاچه ارومیه چه‌قدر هزینه دارد.

از قالب سایت که بگذریم، انصافا محتوای چاقی دارد و صرفا یك روابط عمومی نیست. محتوای تولیدی زیاد دارد. چه بازنشر آنهایی که همان سایت‌ها و روزنامه‌ها برایشان نوشته بودند و چه محتواهای تولیدی خودشان. حتی یکی دو مستند بلند و ویدئوکلیپ مستند هم چشمم را می‌گیرد. حالا که دستم در کار است و در خرج مانده‌ام حساب‌وکتاب می‌کنم که هزینه ساخت یك مستند معمولی حدود ۶۰ دقیقه‌ای از دریاچه ارومیه و حواشی آن، چیزی حدود ۱۲۰ میلیون تومان است. حالا این را می‌شود هرقدر که تیغ قرارداد می‌برد برای ستاد فاکتور کرد.

رسانه ستاد می‌گوید، دولت آقای روحانی فقط شعار نداده و عملکرد خوبی داشته. می‌گوید طی هشت سال، یک متر به تراز دریاچه اضافه شده است. جای دیگر، مسؤولی می‌گوید ما از ابتدای دولت اول آقای روحانی تا حالا ۵۰ درصد مشکل را حل کرده‌ایم و حالا نگران دولت بعدی هستیم.

باز حساب‌وکتاب می‌کنم. یک متر، ۵۰ درصد. یعنی صد درصد می‌شود دو متر. یعنی کل مشکل دریاچه ارومیه این بوده که ترازش دو متر از آنچه باید باشد، پایین‌تر آمده بود! با خودم فکر می‌کنم مسؤولان وقتی می‌خواهند آمار بدهند، بد نیست دست‌کم با هم هماهنگ باشند.

وقتی خبر واژگونی اتوبوس خبرنگاران را در ارومیه می‌شنوم هنوز عبارات دریاچه ارومیه از تاریخچه جست‌وجوی گوگلم پاك نشده. چند عبارت جست‌وجوی «اجاره خانه» و «قیمت آپارتمان فلان جا چقدر است؟» آمده بالا اما آن پایین فهرست هنوز عبارت «ستاد احیای دریاچه ارومیه» هست. در نوار جست‌وجوی گوگل می‌نویسم:

واژگونی اتوبوس خبرنگاران

چیزی که دستگیرم می‌شود این است که ماجرا از این قرار بوده که ۲۰ نفر از خبرنگاران رسانه‌های مختلف به دعوت ستاد احیای دریاچه ارومیه راهی می‌شوند که فلان طرح و فلان پروژه ستاد را پوشش بدهند. یاد رپرتاژها و مستندهای ستاد می‌افتم. با این خرج‌ها و هزینه‌ها حتما باید برای این ۲۰ خبرنگار سنگ تمام بگذارند. پرواز با بهترین شرکت هواپیمایی و اقامت در بهترین هتل و جابه‌جایی با بهترین اتوبوس و...

علت واژگونی اتوبوس را نقص فنی ترمز عنوان کرده‌اند. عبارت «عنوان کردن» از لحاظ زبانی و معنایی غلط است اما در ادبیات اخبار ما استفاده می‌شود. مثل همه عبارات غلطی که مصطلح شده و در اخبار استفاده می‌شود. مثل همین که علت واژگونی «نقص فنی ترمز» بوده است. انگار باید یقه ترمز را گرفت که چرا نقص داشتی.

اسم دو خبرنگاری که جان‌شان را از دست داده‌اند در نوار جست‌وجوی گوگل می‌نویسم:

مهشاد کریمی و ریحانه یاسینی

عکس‌های معصوم‌شان است با چشم‌هایی که آینده را روشن می‌دیدند و حالا با «نقص فنی ترمز» برای همیشه بسته شده‌اند. یك ویدئو و چند عکس هم از بازدید رئیس سازمان محیط‌زیست از خبرنگارهای داغدیده هست. پیراهن سفید پوشیده. با خودم می‌گویم حتما سریع آمده‌اند در موقعیت و پیراهن مشکی‌اش اتو نداشته. با پاهایی باز و حالتی شاهانه که هیچ ردی از زبان بدن فردی که برای همدردی آمده، ندارد مقابل خبرنگارها نشسته است. زبان بدنش تبدیل شده به زخم‌زبان بدن. با خودم می‌گویم حتما بنده خدا مشکلی دارد که نمی‌تواند طور دیگری بنشیند. فوری در نوار گوگل جست‌وجو می‌کنم:

عکس عیسی کلانتری

در قسمت عکس‌های گوگل عکس‌هایش را در موقعیت‌های مختلف می‌بینم؛ در دیدارهای رسمی و نشست‌های خبری. انگار بلد است طوری بنشیند که به مخاطبش توهین نشود. حتی بالاتر در عکسی که کنار مرحوم آقای هاشمی نشسته، طوری با خضوع نشسته که زبان بدنش دارد از لفظ «شما» به‌جای «تو» استفاده می‌کند. انگار برای زبان بدن بستگی دارد که با چه کسی صحبت کند. همه پنجره‌های گوگل را می‌بندم. پرده‌ها را هم می‌کشم!

دیدگاه

نماد اعتماد

محمدصادق کوشکی

عضو هیات‌علمی دانشگاه‌تهران

سیره مجتهدین و فقهای شیعه ازجمله رهبر انقلاب به‌عنوان یکی از فقهای شیعه همواره این‌گونه بوده که به‌نظر کارشناسان و متخصصان به‌ویژه در عرصه‌های مربوط به سلامت که با جان انسان‌ها در ارتباط است، احترام بگذارند و این موضوع جزو تأکید همه فقهای شیعه قرار داشته است؛ یعنی هنگامی که جان انسانها در میان باشد، این توجه اولویت محسوب می‌شود و در این عرصه مجتهدین و فقها، تابع نظرات متخصصان، کارشناسان و پزشکان هستند. بنابراین رهبر انقلاب برای آنکه روش مورد تاکید فقهای شیعه را در این حوزه جا بیندازند تا در مواردی که به سلامت و جان انسان‌ها مربوط است، همه افراد تابع نظر متخصصان باشند و از خوددرمانی و خود اجتهادی پرهیز کنند و توصیه‌های پزشکی را سرلوحه خود قرار دهند، در این زمینه پیشگام شدند تا از این طریق جامعه به‌تدریج این فرهنگ غلط را کنار بگذارد؛ البته این موضوع فقط به بیماری کرونا اختصاص ندارد چراکه وقتی در هر مقطعی به مجتهدان رجوع کنید، خواهید دید آنها حتی در مواردی مانند روزه‌گرفتن و واجبات دین به نظر متخصصان و پزشکان ارجاع می‌دهند لذا این نکته بسیار مهمی است و بیماری کرونا نیز از این مقوله مستثنا نیست؛ بر همین اساس رهبر انقلاب براساس فقه شیعه یک اقدام کاملا اصولی و نمادین در این زمینه انجام داده و براساس نظر پزشکان رفتار کرده‌اند. از سوی دیگر انقلاب اسلامی از ابتدا به‌عنوان یک حرکت تمدنی از سوی حضرت امام(ره) آغاز شد و سیاست فقط بخش کوچکی از این حرکت تمدنی بوده از این رو رهبر انقلاب نیز در امتداد مسیر حضرت امام که برای انقلاب اسلامی ترسیم کردند از یک نگاه تمدنی برخوردار هستند؛ ما به خاطر داریم امام در پیام استقامت یا اصطلاحا پیام قطعنامه ۵۹۸ فرمودند: «من از همه جوانان می‌خواهم خود را برای یک مبارزه علمی و عملی بزرگ تا تحقق آرمان‌های انقلاب آماده کنند؛ مبارزه علمی برای جوانان، زنده‌کردن روح جست‌وجو و کشف واقعیت‌هاست.» بنابراین تعبیر امام نیز در واقع همان متدولوژی تولید علم یعنی زنده‌کردن روح جست‌وجو و کشف واقعیت‌ها بوده و یک بحث کاملا تمدنی است. به هرحال چنانچه نسل جوان یک جامعه به سمت پژوهش، جست‌وجو و کشف واقعیت‌ها برود قطعا چنین جامعه‌ای تولیدکننده علم، فرهنگ و فکر خواهد بود؛ البته امام و رهبری به‌عنوان رهبران انقلاب اسلامی در این مسیر تمدنی درصدد تکثیر انسان‌های مولد بوده‌اند طوری که آنها حلّال مسائل باشند و این نگاه را نیز از دین گرفته‌اند؛ بنابراین تاکید حضرت امام بر خودکفایی در مسیر انقلاب اسلامی یا توجه رهبر انقلاب به واکسن ایرانی در واقع به نوعی برگرفته از دین و نگاه فقهای شیعه بوده است.